

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semo-niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 51.

V Ljubljani, v sredo, 4. marca 1903.

Letnik XXXI.

Državni zbor.

Dunaj, 3. sušca.

Primorske razmere.

V seji dne 21. novembra 1902 so poslanci Biankini, Spinčić in tovariši z ozirom na neko notico v »Edinosti« vprašali g. ministerskega predsednika, ali je res, da je v dogovoru z Italijo tajna klavzula, ki veže avstrijsko vladno, da v primorskih deželah podpira italijanske zahteve na škodo Slovanom, in da ta klavzula ostane tudi v novem dogovoru z Italijo.

Na to interpelacijo je dr. pl. Körber odgovoril v zadnji seji dne 27. svečana tako le: »Gospodje interpelantje tudi trdijo, da je vladna politika v Primorju naperjena proti Hrvatom in Slovincem, ter me vprašajo, kako more vlada to opravičiti.

Kar se tiče tajne klavzule, moram reči, da je bajka. Ta izjava mora gospode interpelante prepričati, da bi bilo nečastno za avstrijsko vladno, ko bi dovoljevala tuji državi, da se vtika v naše razmere; avstrijska vlada pa tudi ni tako nelojalna, da bi v trgovinskih pogodbah sprejela posebno določbo ter jo prikrila državnemu zboru.

Odločno pa moram zavrniti tudi očitjanje, da je vladna politika v Primorju naperjena proti Slovanom. Moja vedna skrb je, da so vladni organi v narodnem boju popolnoma nepristranski ter enako blagohotni in skrbni za vse narodnosti. Nimam vzroka dvomiti, da se vladni organi v Primorju ne drže tega načela. Tudi nisem imel povoda, da bi odredil preiskave, ker so gospodje interpelantje naveli le splošne trditve brez pozitivnih podatkov.

Najprvo moram omeniti, da sta poslanci Biankini in Spinčić vložila hrvatsko interpelacijo, kjer se glasi:

»Poznato je, da u bivšem ugovoru itd. Sada nam iz Beča javljaju, da će se s novim ugovorom i ta (tajna) obveza obnoviti«.

Besedo »ugovor« so pri vladi prevedli s »handelsvertrag«. Ali je to le slučaj ali namen, o tem ne moremo soditi, gotovo pa je, da »ugovor« ni trgovinska pogodba, ampak politična pogodba, ki jo je Avstrija sklenila z Italijo in Nemčijo. To pogodbo navadno imenujemo »trodržavno zvezo«. Pisec teh vrstic se dobro spominja, da je pred leti čital v resnem monakovskem listu o »tajni klavzuli«, ki jo je baje naša vlada, oziroma minister za vnane posle odobril na zahtevo italijanske vlade.

Ako je bila v dogovoru z Italijo res taka »tajna klavzula«, tega poslanci in sploh občinstvo ne bodo nikdar zvedeli. Čudno je le to, da vsi dogodki v Primorju in tudi onkraj Adrije kažejo na »višje ozire«, iz katerih bi mogli sklepati to in ono. Gospod dr. pl. Körber trdi v svojem odgovoru, da so vladni organi v Primorju nasproti Italijanom in Slovanom enako skrbni in dobrohotni. Verujemo, da gospod minist. predsednik dobiva taka »nepristranska« poročila, toda dovoljeno nam mora biti, da z ozirom na kričeče razmere v primorskih pokrajinah resno dvomimo o popolni istinitosti teh poročil. Dovolj je, ako vlada opozorimo na 18-letno borbo tržaških Slovincov za slovensko ljudsko šolo. Ako je tržaški magistrat v istini močnejši, kakor vladni organi, zakaj pa vlada na državne troške ne ustanovi za Slovence potrebnih šol, kakor vzdržuje nemške šole

po raznih krajih za nemške uradnike in častnike?

Ali vlada res ne vidi in čuti v Trstu in sploh v Primorju tajnega in javnega delovanja zloglasne »irredente«? Vsak podoben pojav slovanskega prebivalstva bi zadel ob kazenski zakon. Ako gospod dr. Körber tega ne ve, ker mu nihče ne pove, povemo mu mi, da Avstrija na svojih prsih gada goji. Ta gad se bode, ako pojde tako dalje, svoj čas boril s pruskim zmajem za slovansko zemljo. Jugoslovanski poslanci store le svojo dolžnost, in sicer dolžnost do svojega rodu in države, ako vlada o pravem času opozarjajo na gnile razmere ob Adriji, v katerih vspevajo razni škodljivi bacili.

Ta razlog je bil tudi povod, da je danes začetkom seje poslanec Biankini z ozirom na zadnje dogodke v Rimu predlagal, naj se o odgovoru min. predsednika otvori razprava. Ker so za predlog glasovali le še češki in rusinski poslanci, torej ni obveljal. Posl. Spinčić zakliče: Dobro, pa vložimo nujen predlog!

Takoj mej sejo so se zbrali člani »Slovanske zveze« ter sklenili, da jutri vložijo nujen predlog, ki se glasi:

»Ker je že nad 20 let vladna politika v primorskih deželah nasprotna veliki večini prebivalstva — Hrvatov in Slovincov —, kakor se to kaže povsod v javnem življenju, ker sedanja vlada to zanika in je zadnji čas, da se zlomi ta zistem, zato nujno predlagajo podpisani:

C. kr. vlada se pozivlja, da brez odloga po nepristranskih osebah vsestransko preiskuje postopanje svojih organov nasproti Slovanom in Italijanom v primorskih deželah, ter naj se potrebno ukrene, da bode prebivalstvo v teh deželah brez razlike narodnosti uživalo enake pravice, katere zagotavljajo državni temeljni zakoni in naglašajo tudi prestolni govori.«

Kakor pa se čuje, prideta jutri na vrsto nujna predloga češkega poslanca Reichstädlerja zaradi izgrede ob »Sokolov« slavnosti v Moravski Ostrovi in soc. demokratskega Daszynskega glede razmer v 10. vojnem koru v Galiciji. Ti dve razpravi gotovo ne bodeta jutri končani, in tako pride nujni predlog jugoslovanskih poslancev v četrtek ali petek na vrsto.

Revizija zadrug.

Danes zbornica nadaljuje razpravo o zakonu glede obligatorne revizije pridobitnih in gospodarskih zadrug. Po daljši razpravi je zbornica ob pol 6 uri zakon odobrila v drugem branju brez premembe.

† Baron Ladislav Rieger.

Mej brzojavni poročili smo včeraj sporočili vest, da je umrl v Pragi po kratki bolezni član gosposke zbornice baron dr. Fran Ladislav Rieger. S 84letnim baronom Riegerjem je legel v grob najodličnejši prvoboritelj češkega naroda, ki je dolga desetletja odločno posegal v usodo češkega naroda ter si s svojim sijajnim organizatorskim in govornim talentom znal pridobiti naklonjenost v vseh slojevih češkega prebivalstva.

Baron Rieger se je porodil 10. decembra 1818 v Semilu na Češkem. V Pragi je bil l. 1847 promoviran doktorjem prava, potem pa vstopil v državno službo, kjer je pa le malo časa vztrajal. Kot »prehudega« politika so ga namreč zapletli v neko disciplinarno preiskavo. Rieger se je nato posvetil pisateljevanju; sodeloval je na leposlovnem in narodno-gospodarskem polju. Leta 1848 je bil izvoljen v državni zbor. Od tega trenutka pa do leta 1890, torej pol stoletja, je stal Rieger brez prestanka v prvih vrstah poli-

tiških boriteljev. Bil je član narodnega odbora in kot tak je bil v deputaciji, ki je cesarju Ferdinandu v Inomostu naznanila želje češkega naroda. Po zaključku državnega zbora v Kromerizu, na katerem je Rieger zastopal mej drugim načelo, da mora »vsa oblast iziti iz ljudstva«, se je Rieger odtegnil v inozemlje, da se izogne vsaki politični odgovornosti radi dogodkov v držav. zastopu. Šel je najprej v Pariz, kjer je mnogo obdeval s Telekim, Szarvadyjem in Pulszkyjem. Tu se je baje skoval načrt za delitev Avstrije. Rieger sam je to vedno odločno tajil. Leta 1860. je bil zopet na avstrijskih tleh in bil izvoljen v češki dež. zbor, ta ga je pa takoj poslal v državni zbor, kjer je Rieger s Palackim spravil na dnevni red vprašanje o češkem državnem pravu. Ker pa Čehi niso mogli izvesti svojega načrta, so ostavili parlament in celih 16 let jih ni bilo nazaj. Rieger je bil na čelu tej abstinenci politiki. Pozneje se je združil s fevdalnim plemstvom. Pozneje so Čehi ostavili tudi češki deželni zbor. Okolu leta 1871. so se pričela pogajanja s Potočkim in Hohenwartom, a obenem se je pričel tudi razpor mej Riegerjem in Mladočehi. Za Taafsa so prišli Čehi zopet v parlament in osnoval se je »železni obroč«. Leta 1890. se je Rieger še udeležil pogajanj z vlado o znanih punkcijah, kjer je baje »izdal« češki narod, pri naslednjih volitvah pa Rieger ni več prodril. Mladočehi so porazili Staročeha. Spomladi leta 1897. je bil Rieger pozvan v gosposko zbornico in poletu istega leta je postal baron. Od tedaj razun semtertje s peresom ni stopil več v javnost.

Ruska politika na Balkanu.

Rusko politiko pojasnjuje knez Meščersky v svojem »Grazhdaninu« tako: Zahodne velesile bi rade videle, da pride do vojske med Rusijo in Turčijo. Če bi potem bila Rusija utrujena glede vojaške in finančne moči, bi velevlasti storile ravno tisto, kar se jim je tako obneslo v letu 1878. Stopile bi kot posredovalke in diktirale bi premaganemu Turku pogoje miru, se ve take pogoje, ki bi le njim koristili in Rusija bi stala tukaj sicer kot zmagovalka — toda oškodovana in prikrajsana. Kakor je ravnala Evropa z Rusijo v omenjenih letih, ne sme se nikdar več ponoviti. Aleksander III. je to spoznal in je prišel do prepričanja, da se mora za naprej ravnati po starorimskem geslu: »Oziraj se na posledice!« Kakšna pa je ona posledica, na katero mora biti Rusija pripravljena? Rusija lahko neoposredno po vojski s Turčijo gleda v obraz novemu sovražniku ali dvema sovražnikoma. Anglija je stari sovražnik Rusije in Nemčija je zavzela proti Rusiji ono sovražno stališče, v katero jo je vpeljal Bismark. Z ozirom na to kombinacijo mora se Rusija pripravljati na boj, ne na Balkanu, ampak drugod, na boj, ki jo čaka prej ali slej, in za ta boj si mora prihraniti vse moči nerazdeljene.

Kompromis mej Italijo in Avstrijo.

Listu »Caffaro di Genova« brzojavljajo iz Rima: V Rimu kroži govorica, da namerava Italija pustiti Avstriji popolnoma prosto roko na Balkanu proti temu, da ji odstopi Avstrija italijanski del Tirolske in pa, da ji dovoli, da zasede Tripolis.

Angleška vlada na zatožni klopi.

Na Angleškem so te dni zasledili »panama«, ki bo po svoji razsežnosti precej podobna onim v Franciji. Iz naslednjega se razvidi, da je Balfourjeva vlada pri njem zelo nečastno udeležena. V listu »Sunday Sun« je namreč te dni neki Arnold Wight priobčil odprto pismo na angleškega ministerskega predsednika lorda Balfourja, katerega obdoljuje, da je lagal, ko je izjavil, da obstoječi zakoni ne nudijo možnosti, da bi se postopalo proti sleparju Witter Wrightu, ustanovitelju družbe »London Globe and Finance«. Pisec odprtega pisma obdoljuje Balfourja, da ni spolnjeval svojih dolžnosti. Anglija ni imela še nikoli tako korumpira-

nega ministerstva, kakor sedaj. Wight napoveduje škandal, ki je mnogo večji od panamskega škandala, in pozivlje spodnjo zbornico, naj ga tira pred sodnike radi teh obdolžitev. — Vsa angleška javnost je silno radovedna, kako se vlada izmota iz te ne-ljube zagate in kako se sploh zadeva pojasnja.

Iz brzojavk.

Državni zbor bo zboroval po nekih virih do avgusta, september bo šele odločen za deželne zore. — Prememba poslovnika. Pododsek odbora za premembo poslovnika je včeraj razpravljala o Grabmayrovih predlogih glede skrajšanja razprav. — V ogrski zbornici sta včeraj govorila le obstrukcionista Brazay in Lovaszy, končno je pa Szell odgovarjal na interpelacijo glede dohoda grofa Lamsdorfa. — Odprava dnevnin in uvedba stalne plače se izvede baje pri nas v Avstriji še tekom tega poletja. — Stransky proti obstrukciji. Na nedeljskem shodu v Iglavi je ta poslanec imenoval obstrukcijo neumnost. — Ogrske opozicijske stranke so sklenile včeraj do skrajnosti obstruirati vojno predlogo in budetni provizorij. — Kodanji ima soc. dem. župana. Meščanski odsek kodanjski je očeraš z 19 proti 15 glasovom izvolil soc. dem. bivšega slikarja Jansena svojim županom.

Proslava Leonove 25letnice v stoinici.

Tako do zadnjega kottička menda še nikdar ni bila napolnjena ljubljanska stolnica, kakor je bila siroči ob 6. uri pri slovesnosti povodom 25letnice vladanja sv. očeta Leona XIII. Ze pred 1/6. uro so se posamezni le z največjo težavo pririli v cerkev, pozneje je bil pa vsak vstop nemogoč in tako je moralo na stotine občinstva ostati izven cerkve.

Za zastopnike oblasti in korporacij so bili, kot pri cesarskih mašah, rezervirani prostori, ki so bili do mala popolno zasedeni, ker so se povabilu odzvali razun obč. sveta in pa magistrata zastopniki vseh cesarskih uradov, šol in drugih korporacij. Mej drugimi smo opazili: deželnega predsednika barona Heinasa tajnikom Haasom in drugimi uradniki deželne vlade, fml. pl. Chavanne z mnogimi častniki kot zastopniki posamnih v Ljubljani se nahajajočih vojnih oddelkov, dež. glavarja pl. Detelo z dež. odbor. Povšetom, predsednika dež. sodišča Levičnika, podpredsednika Pakja in mnogo drugih soda. uradnikov, vodjo fin. ravnateljstva Lubeca, dvorn. svetnika Račiča, fin. nadsvet. Dobido z uradniki raznih fin. uradov in tob. tovarne, dež. šol. nadzornika Levca z ravnatelji in profesorji tukajšnjih učilišč, okraj. glavarja Gozanija, zastopnika trgov. in obrtne zbornice Kollmanja in Kregarja, poštne ravnatelja Šorlija ter mnogo drugih zastopnikov ces. uradov.

Pri včerajšnji papeževi slavnosti je nastopilo prvokrat Cecilijno društvo kot tako s združenimi zbori: stolnim, šentjakobskim, frančiškanskim in šentpeterskim. Nekateri zbori so bili pomnoženi s pevci iz raznih slojev in tako je naraslo število na 101, 50 moških, 51 ženskih in deških glasov. Kor je bil popolnoma zaseden. Po munificenciji presvetlega knezoškofa je bila za ta večer nalašč vpeljana na kor električna razsvetljava. Točno ob šestih je jel stolni kapelnik gospod Anton Foerster slavnostni preludij od Oberkofferja. Mojstersko je izvajal težko skladbo, slišala se je vsaka nota in veličastna skladba je izražala slavnostni značaj velepomnilnega večera. Škoda, da so orglje tako slabe in se jim pozna na prvi akord marazmus. Skrajni čas je, da se misli na nove.

Nato so se izvajala Hallerjeva himna »Tu es Petrus« za moški zbor in orglje. Krepak je bil zbor, lepo nijansiran in točno je sledil izborni g. Foersterjevi direkciji. »Na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklenska vrata ne bodo premagala.« Kako primerna skladba za to slavnost, ki velja sicer

v prvi vrsti Leonu XIII., prav za prav pa ideji — rimski stolici, ki je podlaga cerkve, podlaga edinosti, zoper katero zastojbutajo valovi. Kakor skala se je držal moški zbor in nepremagljivo je prodiral s svojim prednašanjem.

Slovenski slavnostni govor je imel vlč. g. stolni kanonik dr. Andr. Karlin. Ker njegov krasni in vsestranski dobro premišljen govor objavimo dobesedno, omenjamo za danes le to, da je govornik očrtal na kratko delovanje slavljencev ter navduševal navzoče s neomajni zvestobi do svete stolice in katoliške cerkve.

Tretja glasbena točka je bil mešan zbor Haydnov: »Du bist, dem Ruhm und Ehre gebühret«, skladba težka, živa, v kateri samostojno nastopa vsak glas. Občudovali smo visoke soprane, krepke alte, plemenite tenore in podlago zbora, kremenite baze. Pevci, da si na široko razpostavljeni po celem koru, so gledali na vsak migljaj dirigenta in točno izvršili težko svojo nalogo.

Drugi slavnostni govornik P. Schüth T. J. je govoril o papežu Leonu XIII. — »Luč z neba«. V svetovni zgodovini se bi je velik boj med Lučjo in Temo, med Kristom in Belialom, med Kristom in Antikristom, med Cerkvijo in Proticerkvijo. Za stopnik Tem je Lucifer, Lučnosec, ki slepi človeštvo z videzom svetlobe, z blodnimi večami slutno vede, slutno omike Svetovna drama je tragedija Luciferja. V naši dobi je peripetija. Proti goljufivemu svetlikanju Luciferja in njegove vojske je Bog postavil na nebo sv. Cerkev drugo Luč, Luč z neba — Leona XIII. Leon XIII. je zares svetil v časovne temo s svetlobo svoje modrosti kakor Luč z neba. V velikih okrožnicah »Aeterni Patris«, »Rerum novarum«, »Providentissimus Deus« je Leon proti zablodu naše dobe postavil velike ideje večne filozofije, ki se je osredotočila v genialnem duhu sv. Tomaža Akvinskega. In take filozofije je bilo treba. Zakaj »moderna filozofija« je dosegla vrhunec norosti v blaznem filozofu Nietzscheju, ki je postavil ta stavek: »Ko bi bival Bog, kako bi bilo mogoče, da jaz ne bi bil — Bog? Torej ni — Boga!« Proti socialni anarhiji je tolmačil svetu zmagovito socialno idejo. »Zadnji okrožnico pa je branil avtoriteto sv. pisma proti racionalističnim zmotam in tako že naprej obsodil zmoto, ki se je začela širiti zadnji čas pod frazo »Babel und Bibel«. — Končno je govornik povabil vse h konferencam, ki jih bo imel od petka dalje in v katerih bo govoril ravno o tem velikem boju sveta in cerkve, o tej veliki ločitvi duhov, o veliki drami, ki se bo končala s tragedijo Luciferja. Dokazoval bo, da je vir modernega brezverstva napuh, in da vera ni težka, treba je le čistega, ponižnega, odprtega srca!

Foersterjev slavospev je nekaka abso lutna himna, ki je bila zložena za 50letnico papežev: sedaj ji je g. Foerster pridelal še Tenor-solo, ki proslavlja velikega papeža. Krasni solo je pel g. Razingar z mladeniškim ognjem in umetniškim čutom kakor smo ga vajeni pri njem. Za solo se poje druga kitica himne in k sklepu zaori celi zbor trikratno slavo v trikratnem, vedno višjem, polnem akordu. Himna je naredila velik vtis.

Sedaj je bil blagoslov z Najsvetejšim in celi zbor je pel enoglasno krasni »Tantum ergo«. Mogočnega vtisa tega speva ni mogoče popisati, treba je slišati sto grl umetno izvajati stereotipno, vedno mlado, vedno novo koralno melodijo.

Končal se je duhovni koncert z Modlmayerjevo kantato na Kristusovo cerkev. Z oblativnimi orgljami, katere je sviral č. p. Hugolin, poje celi zbor enoglasno in proslavlja na skalo zidano cerkev; nakrat pa se moški glasovi ločijo od sopranov in altov in v krepkih akordih opisujejo navale sovražnih sil, soprani in alti pa nadaljujejo enoglasno melodijo, ki se lepo ovija krog moških akordov, dokler se ne združi vseh pet glasov v krepki sklep.

Lepo je bilo videti soglasno delovanje dveterih zborov, v katerih so pevali staroste pevstva z nežno mladino, plemenite gospe in gospodične, gospodje, mladeniči in dečki. Opaziti je bilo, da imajo vsi zbori umne pevovodje in dobro izvežbane zборе, ki so imeli le dve skupni vaji, vendar izvajali tako precizno točko za točko.

Vse hvale je vredna solidarnost zborov, pri kateri je odstopilo vsako individualno tekmovalstvo, in se je vse podvrglo direktni skupnega vodje. Hvala tedaj slavnemu odboru Cecilijnega društva, ki je sprožil to idejo in jo tudi vresničil. Naj bi ne bilo zadnjikrat, da se je pokazalo društvo v složni skupni delavnosti.

Vsa slovesnost je naredila na prisotne globek utis.

Tako smo sinoči v Ljubljani proslavili velikega Leona.

Dnevne novice.

V Ljubljani. 4. marca.

Ljubljana stoji na dnu? »Slovenski List« piše: »V Rim so obrnjene te dni oči vsega človeštva. S spoštovanjem se vse ozira na častljivo podobo, katere ni enake na zemlji, na 93letnega starčka, namestnika Kristusovega, okinčanega z zlato jubilejsko tiaro. Iz vseh dežel in narodov prihajajo zastopniki v večno mesto, da poklanjajo pred njega izraze sinovske udanosti in voščila k srečno dovršeni petindvajsetletnici vladanja. Tudi izmed Slovencev jih je te dni mnogo odrinilo proti Rimu. Nastopili so veseli pot, videli bodo redke slovesnosti in vživali radostne trenutke v veličastni baziliki sv. Petra. Poročila, ki prihajajo iz raznih krajev, dokazujejo, da ljudstva kar tekmujejo, kako bi na najlepši in najdostojnejši način proslavila papeža, čigar blagoslovljeno delovanje dokazuje, da ne nosi zastoj imena »Luč z neba«. Tu se ustanavljajo v proslavo socialnega papeža delavski domovi na stroške mestne občine, tam se udeleži občinski odbor in corpore slovesne božje službe, tu slavnost, ondi veselica z velikansko udeležbo občinstva, zbranega pred podobo Leonovo. Se celo v Budapešti, ki kar mrgoli katoliški veri sovražnih bitij, so te dni plapolale raz javnih poslopij zastave papežu na čast in uradniki in mestni zastopniki so se udeležili božje službe ob njegovi slavnosti. Da je dunajski župan dr. Lueger v mestnem zboru z vznesenimi besedami pozdravil Leona in slavil njegovo modrost, nam niti omenjati ni treba, kajti prvo stolno mesto, bivališče najvišje inteligence, je krščansko. Kaj pa Ljubljana? Kaj pa prijatelji Strossmayerja, onega Strossmayerja, ki sam proglasa, kako naj se počasti sv. očeta? Ti molče! Ne, ne molče! Obesili so se na par vrstic v »Slovenca«, da so dobili izgovor, grozno šepav izgovor, zakaj da ne pojdejo k papeški masi. Ljubljana stoji na dnu. Napolnjene cerkve bodo pa pričale, da prebivalstvo obsoja mišljenje svojih mestnih očetov.« K tej notici »Slov. Lista« pristavljamo še, da ljubljansko prebivalstvo v istini z obilno udeležbo pri slavnostih v proslavo sv. očeta kaže, da se ne strinja z neumevnimi sklepi svojih občinskih očetov. Na stotine in stotine ljudstva je včeraj oblegalo stolno cerkev, ki je bila za toliko ljudstva najmanj trikrat premajhna. Prihodnjo nedeljo se vrši po vseh ljubljanskih cerkvah proslava sv. očeta in tudi takrat se mej ogromnimi množicami niti opazilo ne bo, da se od proslave absentira občinski zastop, ki je pač pokazal o tej priliki tako strankarsko in skrajno napeto stališče, kakor je niso drugod pokazali niti občinski zastopi, ki so najhujši pristaši »Los von Rom« gibanja. S tem se je občinski zastop pred vsem treznim prebivalstvom obsodil. Zadnja beseda o tem pa itak še ni izpregovorjena. Velikanske množice, ki v Ljubljani slave sv. očeta, so krepak odgovor občinskemu svetu in kažejo, da ni na dnu pri tej proslavi prebivalstvo Ljubljane, ampak le njega občinski zastop.

»Slovenska zveza« na Dunaju je včeraj brzojavno čestitala sv. očetu Leonu XIII. povodom 25letnice preslavnega vladanja, izrazila svoja otroška čustva udanosti in spoštovanja z željo, da Bog vsemogočni še mnogo let ohrani katoliški cerkvi »luč z neba«.

Proslava papežev 25letnice v »Zarji«. V spomin 25letnice vladanja sv. Očeta priredi slov. katol. akadem. društvo »Zarja« v Gradcu slavnost s prijaznim sodelovanjem pevskega zbora kršč. delavskega društva »Domovine« v nedeljo, dne 8. marca t. l. z naslednjim vspešnim: I. Ob 10. uri sv. maša v cerkvi sv. Pavla (Stiegenkirche) Sporgasse. II. Zvečer ob 8. uri slavnostni večer v dvorani hotela »Zur Stadt Triest« Jakominiplatz 12 in sicer: 1. Pozdrav predsednika »Zarje«; 2. Slavnostni govor: Starešina »Zarje« čast. gosp. kurat M. Ljubša; 3. Papeževa himna: Pevski zbor »Domovine«; 4. Slike iz Rima: Predava cand. phil. Anton Jarc. Somišljenike uljudno vabi k mnogobrojni udeležbi odbor.

Povodom smrti dr. Riegra je včeraj, kakor se nam z Dunaja poroča, »Slovenska zveza« brzojavila profesorju dr. Brafu, zetu Riegrovemu: »Slovenska zveza« izraža povodom nenadomestne zgube za vse Slovane v državi, ki jo je povzročila smrt velikega češkega državnika dr. Riegra, najgloblje sožalje.

Slovensko pevsko slavnost v Celju priredi celjsko pevsko društvo tekom letošnjega poletja v večjem obsegu.

»Domovino« celjsko državno pravdnštvo kaj pridno pleni. Tudi včerajšnja številka je bila zaplenjena.

— **Stepla sta se** v neki tržaški kavarni Hrvata Ante Jakić, lastnik »Slovenske misli« in Kučinič, urednik novega lista »Tržačanski Lloyd«. Jakić je bil v »Slov. misli« napadel list Kučiničev, še predno je isti izšel. Kučinič je odgovoril v prilogi svojega lista na žaljiv način za bivšega katoliškega duhovnika Jakića in njegovega kompanjona Barčiča, tudi bivšega duhovnika. Jakić je dal Kučiniču zašušnico, poslednji pa je na don Jakiću razbil eno, po drugih dve palici. — Evo, krasen vzgled — slovenske vzajemnosti!

— **Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo v Ljubljani** razpisuje 20 premij po 10 ali po 20 gld. za uspešno pogozdovanje goličav kmečkega posestva pod sledečimi pogoji: 1. Pogozdovanje mora biti leta 1901 ali 1902 izvršeno ter mora pogozditev obsežati najmanj 0.56 ha = 1 oral. 2. Vrsto lesa in sadik izbore si lahko posestnik po svoji volji, samo morajo biti sadike za krajevne razmere ugodne; nikakor pa ne sme daljava med sadikami več kot 1.50 m obsegati. Posestniki, kateri hočejo za premije prositi, morajo svoje prošnje najdalje do konca junija t. l. pri društvu vložiti, ter v istih navesti politični okraj, davčno občino, številke parcel in približne ploskovne mere pogozdenega zemljišča. Pogozdovanje prosilcev pregledovalo in presodilo se bo v jeseni 1904 leta, morda nastali pomanjkljaji pri pogozditvi se lahko spomladi rešenega leta popravijo. Premije priznava in prisoja predsedništvo omenjenega društva, ter bo isto dovoljevalo premije ali pa v gotovih slučajih tudi samo priznala in pohvalna pisma razdeljevalo.

— **Meteor mesečni pregled.** Minoli mesec svečan je bil suh in zelo mlil. — Opazovanja na toplotnem določilu v Celjskih stopnjah: Ob sedmih zjutraj — 0.5°, ob dveh popoldne 6.5°, ob devetih zvečer 3.1°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 3.0°, za 3.2° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 742.5 mm kot srednji zračni tlak, za 6.5 mm nad normalom. — Mokrih dni je bilo 5; padavina, dež in sneg, znaša 40.9 mm. Med vetrovi sta prevladovala severovzhodni in jugozahodni.

— **Razpisane službe.** Na dvorazredni ljudski šoli v St. Petru na Krasu je razpisano učiteljsko mesto. Tudi v Razdrtem na Notranjskem je na ododni enorazredni ljudski šoli razpisano učiteljsko mesto.

— **Celjska okolica** se v zadnjem času vrlo organizuje v političnem in gospodarskem oziru. To pa silno peče naše Nemce. Ogenj in žveplo bljuvajo na voditelje Slovencev, posebno na organizatorje. Pri tem seveda ne morejo pri miru pustiti celjske duhovščine, čeprav se ista nikakor ne udeležuje kakoršnekoli agitacije. Grozno boli naše Nemce to, ker vidijo, da se okoličani ogibljejo njih trgovin in gostiln. Sicer vedno taje, da bi bili odvisni od Slovencev, a vendar sprevidijo, da bi se jim godilo kakor cerkvenim mišim, če ne bi bilo Slovencev. Zato v zadnjem času mislijo, kako bi udarili okoličane. Priprava pot bi jim bila bolj kotirati Slovence na tedenskem tržišču. Če to res store, potem dajo pač sebi naigornejšo klofuto. Kakor je neki govornik na zadnjem slovenskem ljudskem shodu poudarjal, da bi se dala zelenjava, sadje itd. dobro prodati kakemu kupcu, ki bi stvari z eksportom razpešal. Nemci bi pa gledali, odkod bi dobili ceno zelenjavo. Dobro bi bilo, če bi hoteli Nemci to poskusiti. Posledice bi bile za razvoj Slovencev neprecenljive. Potem bi še le ljudstvo videlo, kakšne prijatelje ima v Nemcih.

— **Za popravo starin v cerkvi v Dražgošah** je naučno ministerstvo dovolilo 6800 K, ako dajo ostalo za popravo potrebno sveto lokalni faktorji in dežela kranjska.

— **Z Gozda pri Kamniku** 21. febr. 1903. Novoizvoljeni župan za tukajšnjo občino Lovrenc Urh se je odpovedal tej častni službi zaradi bolehnosti. Pri drugi volitvi je bil izvoljen županom njegov brat Mihael Urh, po domače Javornik z Gozda h. št. 9. Tudi ta se je branil, pa nazadnje je vendar prisegel dne 17. febr. ravno en mesec po občinski volitvi in zasedel županski stol. Naj dela za blagor občine! — Tu je pretečen teden, dne 21. febr. t. l. Kladni Marija z Žage h. št. 2., posestnikova žena povila trojčke. Jeden je bil

mrtev, drugi je umrl čez pol ure, tretji pa živi. Vsi trije so bili dečki.

— **Umrla je** v Gorici gospa Teodora pl. Rinaldini, mati bivšega primorskega namestnika. Bila je stara 92 let in je umrla valed pljučnice.

— **Prijeti defraudant** V Tratu je policija prejela 19letnega Aleksandra Wachler, ki je v Budimpešti kot praktikant pri neki tržki defraudiral 6000 kron.

— **V Zrečah** je umrla vdova Marjeta Naglič, stara 84 let, mati gospoda Ivana Naglič, uradnika pri magistratu v Ljubljani.

— **Predavanje v Kranju**, ki je bilo v nedeljo v prostorih društva »Kranj«, je bilo jako dobro obiskano. Oba društveni sobi sta bili polni poslušalcev. G. predavatelj, doktor A. Koblar, je govoril, kako se je razvijalo šolstvo v Kranju posebno ob času, ko je luteranstvo vladalo v mestu. — V nedeljo ne bo predavanja vsled veselice, katero priredi društvo »Kranj« v proslavo petindvajsetletnice sv. Očeta Leona XIII.

Ljubljanske novice.

Umrl je vrtnar g. Janez Wider v starosti 70 let.

Ljubljanka medicinka. Hči tukajšnjega inženirja g. K. Zaffa gospa Ernestina Glaesner je na gimnaziji v Hanau napravila maturo in je za to potrebno snov obdelala tekom enega leta. Sedaj bo študirala medicino.

Pevsko društvo »Ljubljana« da s tem na znanje, da ni do nedelje 1. t. m. ničesar vedelo, razun iz notice »Slov. Naroda« o kaki združitvi s pevskim društvom »Slavec«, temveč da se je začela vsa tozadevna akcija od izven obeh društev stojičih faktorjev, in so popolnoma neutemeljene govorice nekaterikov, da se namerava pevsko društvo »Ljubljana« združiti in da je ono, ki se pogaja za združitve s pevskim društvom »Slavec« in to radi slabih društvenih razmer. Pevsko društvo »Ljubljana« stoji danes bolje, kot kdaj!

»Prijazen« soprog. Neki hišni posestnik v Krakovem je v noči od 2. na 3. t. mes. svojo ženo neusmiljeno pretepel in jej nevarno grozil. Bil je po ženi s pestjo in z nekim železom, da je ranjena na glavi in na levi roki. Pretepel jo je že enkrat poprej tako, da mu je ušla, in to brez kakega tehtnega vzroka.

Dežnik ukradel V Cerkvinih ulicah številka 21 je bil včeraj dopoldne zidarju Iv. Prepeluhu iz Bizovika ukraden črn dežnik, ki je imel belo koščeno kljuko.

Prememba posestva. Stavbeni mojster g. Viljem Treo je od g. Karola Tauzherja kupil hišo s posestvom in Novo ulico, ki je bila lat poslednjega, ter ulico prepustil javnemu prometu. Pred letom je g. Treo poleg Tauzherjevega posestva zgradil trinadstropno hišo.

Dobrodelno društvo tiskarjev na Kranjskem je imelo v nedeljo dopoldne v hotelu »Lloyd« svoj občni zbor. Društvo je šlo v pretečenem društvenem letu 124 članov in je imelo 675 K 56 v. dohodkov in 692 K 14 v. stroškov. Za podpore je izdalo 528 K 48 vin. V blagajnici se še nahaja gotovine 912 K 12 v. Potujočih tiskarjev se je v pretečenem društvenem letu zglasilo 90 več, kakor pa prejšnje leto in se je izdalo za nakaznice za prenočišče 54 kron več, kakor poprejšnje leto. Vsega skupaj se je oddalo 256 takih nakaznic. Na predlog g. Pavlička se je odboru izrekla zahvala za trud in delovanje v korist društva. Novi odbor je sestavljen takole: Predsednik Oton Planinac, podpredsednik Alojz Höffler, blagajnik Anton Strekelj, tajnik Pavel Jeločnik, odbornika Ivan Vehar, Anton Mancini, namestnika Stj. Lehpa mer in Mihael Rožanec in revizorja Rudolf Stibinger in Mihael V. Popović.

Trčila sta. Fjaker Iv. Kocmur je včeraj popoldne na Marijinem trgu s svojim vozom zadel v ročni voziček postreščka Jakoba Marenko. Le ta je padel na tlak in se je nekoliko pobil.

Za kruhom. Danes ponoči se je odpeljal z južnega kolodvora v Ameriko 335 Hrvatov in 47 oseb s Kranjskega. Na Nemško se je odpeljalo dela iskat 80 hrvaških delavcev.

Zborovanje »Bodočnosti«. Jutri ob 8. uri zvečer bo v steklenem salonu v kazini javen shod političnega društva »Bodočnost«. Dnevni red je: Politični položaj v Avstriji in drugi železniški kongres.

Književnost in umetnost.

»Slovensko gledališče.« Sinočna uprizaritev Shakespearovega »Sen kresne noči« nas je mnogo bolj zadovoljila, nego premijera te romantične bajke. Predstavljalci so si resno prizadevali, da spravijo vprizoritev do tiste višine, ki ji gre na našem odru, in vsak izmed njih je skušal rešiti častno svojo ne ravno lahko nalogo. So sicer nekatere malenkosti, katere bi bilo treba še popraviti. Zbor vil nam še vedno ne ugaja,

vendar pa moramo z veseljem trditi, da smo bili sinoči v obče zadovoljni, kar je pokazalo tudi občinstvo s svojim priznavnim odobravanjem tako po posameznih prizorih, kakor tudi točnemu proizvajanju orkestra. Gledališče je bilo zopet dobro obiskano. Gospodu Boleški, ki je predstavljal mehokrpa Pusta in Tisbo, je bil poklonjen venec s trakovi.

V nedeljo sta dve predstavi, popoldne otroška bajka »Snegulčica« (naslovno ulogo igra gđ. Kreisova), zvečer pa premijera Franchettijeve velike opere »Asrael«. Glavno ulogo ima g. Vlček. Predstava se vrši na korist marljivemu in vestnemu režiserju g. Edv. Aschenbrennerju.

Koncert »Glasbene Matice« v Ljubljani. V soboto dne 7. marca 1903. točno ob pol 8. uri v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma« veliki ruski koncert, katerega izvršuje gospa Marija Ivanovna plem. Gorlenko-Dolina, komorna pevka Njegovega Veličanstva carja ruskega in primadona carske opere v Petrogradu s sodelovanjem gospodične Marije Nedbalove iz Prage in moškega zbora »Glasbene Matice« pod vodstvom koncertnega vodje gospoda M. Hubada. — Vpored: 1. M. Glinka: Scena »Vanja« v samostanu iz opere »Življenje za carja«. M. I. plem. Gorlenko-Dolina. 2. O. Nedbal: Valsemenuet na klaviru svira gđ. Marija Nedbalova. 3. a) P. Čajkovski: Romanca Pavline iz opere »Pikova dama«; b) B. Smetana: Uspavanka iz opere »Poljub«; c. N. Rimskij-Korjakov: Pesem Lelova iz opere »Sneguročka«. M. I. plem. Gorlenko-Dolina. 4. Dr. A. Bruckner: »Sen in resnica«, poje moški zbor »Glasbene Matice«. 5. Cezar Kruj: a) Molitev; b) »V tujini in pri nas«; c) Zasevaki. Pesni Nekrasovega. M. I. p. Gorlenko-Dolina. 6. A. Rubinstein: Poloneza, na klaviru igra gđ. Marija Nedbalova. 7. a) Baa. Kalinnikov: »Na samotni pustinji«; b) A. Dargomyžski: »Dušinka divenka«; c) A. Grečanič: 1. »Večer«, 2. »Kraj moj«. Pesni grofa Tolstega. M. I. p. l. Gorlenko-Dolina. — Na klaviru spremlja gđ. Marija Nedbalova. — Začetek koncerta točno ob pol osmi uri zvečer. — Sedeži po 5, 4, 3 in 2 K, vstopnice 1 K 60 h, za dijak po 60 h, se dobivajo v trgovini gosp. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni.

K koncertu Nadine Slavjanske se nam poroča, da so sedeži v gledališču za ta koncert razprodani. — Poleg velikega mogočnega zbora so posebno za nimiva izvajanja velikoruskega balaike orkestra.

Carska ruska geografska družba v St. Peterburgu se je v zadnjih letih mnogo pedala z raziskavanjem historičnih instrumentov Velike Rusije, in tako se je ponudila mestnemu občinstvu prilika, da zamore spoznavati te originalne, skoraj vže pozabljene instrumente. In med prvimi je zoznala Nadina Slavjanska privediti iz teh instrumentov ensemble, s kojim že leta vzbuja veliko senzacijo po Rusiji in izven Rusije.

V takozvanem »Velikoruskem orkestru« so sledeči instrumenti: 1. Balaika, prav preprost instrument s 3 strunami, v raznih velikostih: piccolo, prima, alto, secunda, bass, contra bass. 2. Domra, najbrže naslednica stare egiptške tambure, nas spominja na mandolino, ima pa le 3 strune. V Rusiji so igrali nanjo prvič v XVII. stoletju na dvoru carja Aleksija Mihajloviča. Tudi v raznih velikostih: piccolo, prima, alto, bass. 3. Zudok ima 3 strune, in sicer tudi v raznih velikostih: prima, alto, bass. 4. Svirele so brčkone posnete po starogrških flautah, na koje so svirali pastirji. V Rusiji so med ljudstvom znane že od XVII. stoletja. 5. Breika nas spominja na piščal, ki se je ohranila pri pastirjih od najstarejših časov do današnjega dne. 6. Nakri so lončni lonci, ki so prevedeni s telečjo kožo; zelo so ti instrumenti v navadi v Vzhodni Rusiji. Vsekakor je torej pričakovati zanimivega glasbenega vžitka in gotovo bo tudi v Ljubljani novi veliki zbor Nadine Slavjanske dosegel tako velikansk uspeh, kakor ga je že dosegel širom sveta.

Jan Kubelik, slavní češki goslar, privedi v Trstu dva koncerta v »Politeama Rossetti«, in sicer prvega 18. t. m. Zatrjuje se kot popolnoma gotovo, da se Kubelik tekom enega leta poroči z grofico Marijano Czaky, hčerjo grofa Vidorja Czaky.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča.

Tatice na sejmu. Včeraj se je izvršila porotna obravnava proti čevljarjevi ženi Antoniji Dolenc iz Kozarjev, Ivani Zupan iz Predoselj in Mariji Krt iz Trzina, obdolženim, da so na sejmu v Kranju izvršile več tatvin. Marija Krt je dobila 5 let, Antonija Dolenc 3 leta, Ivana Zupan pa je bila oproščena. Obširneje poročilo jutri.

Izpred deželnega sodišča.

Bogokletnež. Peter Tomažević iz Kamne gorice je v družbi dveh fantov z roko žugajoč proti križu tik ceste govoril bogokletne besede. Sodišče ga je obsodilo na tri mesece ječe. — **Kaj otroci vse iztaknejo.** Posesnik Nace Hribar iz Klenika je pred nekimi leti prinesel na svoj dom zabojček dinamičnih patron, ki ga je dobil nekoč od sina nekega delavca, ki je delal v kamnolomih. Hribar je spravil ta zabojček v neki zapušteni sušilnici, ki je komaj 40 korakov od njegovega hleva oddaljena. Otroci so zabojček staknili in o božiču lanskega leta so se s tem kratkočasili, da so patrone razdrobili in na posamezne koščke s kamenji tolkli, kar jim je bilo tem bolj všeč, ker je tako fino pokalo. Zrardi te nepazljivosti in malomarnosti je sodišče obsodilo Hribarja na deset dni strogega zapore. — **Taturs vse prav pride.** Sedlarski pomočnik Tone Dolenc iz Rakuleka je vzel v Goljevšekovi prodajalni v Sežani razglednice in razno špecerijsko blago, pri nekem brivcu razno orodje, pri nekem peku pa štiri štruče, biskvita en fove in drobiža za približno 26 kron; fant razun razglednic vse tatvine priznava. Imel je pa tudi revolver, s katerim je v zabavo streljal, enkrat pa celo nekim fantom grozil s tem, da je nanje pomeril. Sodišče ga je obsodilo na štiri mesece težke ječe.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Velik vihar je 2. t. m. divjal v Neapolju. Več delov mesta je preplavljenih. — Radi zvišanja cen piva v Pragi delavstvo ne pije skoro nič več piva, ampak vino. V Pragi radi novih naklad samo trije gostilničarji niso zvišali cen piva. — V dvoboju ustrelil je v Karlsruhe dijak Schwarz dijaka Goldberga, ki je ostal na mestu mrtve. Schwarz je pobegnil. — Umrli je v Zagrebu bivši rektor in profesor zagrebskega vaeuilišča gospod dr. Fr. Maixner. — **Konec Lourda?** Liberalni listi poročajo, da francoska vlada ne bo potrdila kongregacije, iz katere izhajajo »Peres de la Grotte«. Trgovci v Lourdu se boje, da vsled tega ne peša božja pot. — **Londonski anarhisti** so izbrali odbor, ki ima namen, privediti svetovno stavko na en dan vseh anarhističnih delavcev na svetu.

Starost papežev. Razni listi so prinesli te dni vest, da sta sv. Agaton in Gregor IX. vladala sv. cerkev več nego 25 let. Dotična papeža sta bila sv. Peter in Pij IX. Papež Gregor IX. je pa Leona XIII. presegel ne v letih vladanja (vladal je 1227—1241) ampak po visoki starosti; ko je bil izvoljen za papeža, je bil že tedaj blizu 90 let, pa tedaj še izvanredno čilih in čvrstih moči ter umrl nad 100 let star.

Društva.

(Akademična podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu) ima dne 8. marca t. l. ob pol 12. uri dopoldne svoje II. izvanredno občno zborovanje. Prostor akadem. teh. društva »Triglav«. Dnevni red: 1. Poročilo odboroovo oziroma revizorjev. 2. Volitve. 3. Slučajnosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovesnost v Rimu.

Rim, 4. marca. V baziliki sv. Petra se je zbralo včeraj zjutraj do 60.000 vernikov najrazličnejših narodnosti. Ob pol 11. uri so morali radi prenapolnjenja zapreti baziliko, ki je bila kar najbolj okrašena in slavnostno razsvetljena. Ob četrt na 12. uro so prinesli sv. očeta v kapelo della pietà; spremljali so ga dvorni dostojanstveniki, 50 kardinalov ter 50 nadškofov in škofov ga je pričakovalo. Množica je ob Leonovem dohodu navdušeno pozdravljala velikega jublanta, ki je na potu do prestola neprestano blagoslavljal zbrane vernike. Mej slovesno sveto mašo, ki jo je služil kardinal Langenieux, je zavzel sv. oče prostor na prestolu, okolu njega so bili razpostavljeni kardinali in škofje. Po sveti maši se je dvignil jublanti in z razločnim glasom intoniral »Te Deum«, ki ga je pela vsa cerkev, obenem so se pa oglasili zvonovi vseh rimskih cerkva. Po odpeti zahvalnici so nesli sv. očeta k oltarju della confessione, kjer je podelil apostolski blagoslov. Zatem se je zopet uredil spreved in številna množica vernikov je zopet zaorila pozdrave Leonu, ki so doneli po baziliki, dokler izprevod ni izginil vernikom izpred oči. — Deževno vreme ni nič motilo nepo-

pisne radosti, ki se je brala vsakemu udeležniku z obraza.

„Narodni dom“ v Beljaku.

Beljak, 4. marca. Prisiljeni po nestrpnosti vsenemcev snujemo v Beljaku odbor za zidanje »Narodnega doma«.

Celje, 4. marca. Tu se vrši obravnava proti nekaterim odbornikom kmetijskega društva na Rečici in g. Pelcu. Zagovornika sta dr. Šusteršič in dr. Hrašovec.

Dunaj, 4. marca. Poslanca Biankini in Spinčić sta zapostavila svoj nujni predlog o razmerah na Primorskem, ker sta dobila zagotovilo, da zadevo lahko sprožita v prvi seji o proračunski debati.

Dunaj, 4. marca. (C. B.) Minister-ski predsednik Koerber odgovarja pričetkom seje na interpelacijo posl. Breiterja in zavrača napade na poveljnika Galgotzyja in vojnega ministra. Za njim domobranski minister Welsersheimb zavrača očitanja gledé postopanja imenovanega poveljnika na podlagi uradnih preiskav. — Zbornica nato pričinja razpravo o nujnem predlogu posl. Reichstätterja gledé dogodkov pri »Sokolovi« slavnosti v Mor. Ostrovi.

Dunaj, 4. marca. Soproga posl. Wolfa je uložila tožbo za ločitev zakona, ker je njen mož z njo grdo ravnal in jo surovo psoval. Tudi nov nenravni delikt Wolfov je v tožbi. Gospa Wolf se je s svojima otrokoma podala v Celje k svojemu očetu.

London, 4. marca. Iz Sidneya se poroča, da so našli v Arttonya v severni Avstraliji velikanska zlata polja.

Budimpešta, 4. marca. Ravnatelj posestev grofa Desewffyja Štefan Keresztely je defravdiral 400.000 kron in pobegnil.

Budimpešta, 4. marca. Deputacija, obstoječa iz 100 oseb, iz raznih mest je prišla k predsedniku državnega zbora Apponyju protestirat proti vojni predlogi.

Budimpešta, 4. marca. V zadevi vojne predloge bo priredila opozicija v nedeljo veliko demonstracijo pred dvorom, kjer sedaj stanuje cesar. Demonstrantje bodo nosili napise: »Proč z avstrijsko armado«.

Budimpešta, 4. marca. Listi pri-našajo vesti, da bo ogrski držav. zbor razpuščen.

Praga, 4. marca. Danes se vrši nova volitev praškega župana. Mladoročeska večina hoče imeti župana iz svoje srede.

Praga, 4. marca. Rieger je umrl vsled splošne oslabelosti. Predvčerajšnjim je še bral časopise. Vsi slovanski klubi drž. zbora so poslali sožalne brzojavke. Tudi cesar je poslal brzojavko. Pogreb bo v soboto popoldne. Udeležilo se bo pogreba tudi 36 mladočeskkih poslancev, ki so položili na krsto venec z napisom »Velikemu Čehu«, in deputacije slovanskih klubov. Vlado bo zastopal minister Rezek.

Mostar, 4. marca. Pravoslavni metropolit Serafin je tu umrl.

Rim, 4. marca. Časopisje se jako živahno peča s točko o pogodbi mej Italijo in Avstrijo, o kateri je izdana tajnost, ki se glasi: Vsako povečanje avstro-ogrsk posesti ima za nasledek isto toliko povečanje Italije.

Lindau, V družbi svoje matere se vozi princezinja Lujiza na sprehod. Giron ne sme niti na Bavarsko, ne v Avstrijo in ne na Saško. Policije imajo Gironovo podobo.

Liberalcem v odgovor.

Slav. odboru »posojilnice za Bled in okolico« — v odgovor.

Iz blejskega kota, 28. febr.: Pri sklepu letnega računa postali so gg. odborniki posojilnice za Bled in okolico, njim na čelu g. J. Peternej, sila nervozni, ali recimo po domače — nahodni. Ali se jim je posojilničen dobiček premajhen zdel, ali je bila prevelika suša v blagajnici, o tem se sicer ne moremo prerekati, ker sklepa ra-

čuna še nimamo v rokah, a factum pa je vendar-le, da je slavní posojilnični odbor izpustil grozoviti članek na našo mlado »posojilnico in hranilnico za blejski kot«, kakor ga priobčuje »Gorenjec« v 8. številki z dne 21. t. m.

Ko bi hoteli stopiti na tak nivo, kakor gospoda okoli nasprotne posojilnice, bi rekli: Iz »Gorenjčevega« članka govori gola zavist. Gospodje liberalci bi radi takoj ob rojstvu zadušili našo posojilnico. A tako malenkostni klerikalci nismo. Mi se držimo načela: »Leben und lebenlassen«. Nasprotni denarni zavod nas nič ne briga, mi ga prepuščamo njegovi osodi. Ko bi bili hoteli napadati, bi bili že pred meseci lahko poslali v svet za liberalce ne baš laskavo novico, da ti gospodje niti obrestij od hranilnih vlog ne znajo računati, da jim je ta sicer ne težki pač pa imenitni posel v nekaterih slučajih oskrbovala naša posojilnica. Originali laskavih zahval se skrbno hranijo v arhivu naše posojilnice in jih, ako gg. odborniki žele, priobčimo v prvi številki bodočega »Gorenjca«. — Toda za take malenkosti se klerikalci ne brigamo, mi hodimo čez nje na dnevni red.

Na vprašanje pa, ali je bila nova posojilnica potrebna, odgovarjamo tako-le:

1. Nova posojilnica se je osnovala v prvi vrsti za novo občino Ribno, ki šteje 1500 duš. Načelnik posojilničen je župan občine Ribno in dve tretini odbornikov so posestniki iz te občine. Ko so bili razni požari v Ribnem in na Boh. Beli, ko so se tu vstanovila prepotrebna gasilna društva, podpirale so nas velikušno celo jako oddaljene posojilnice. Posojilnica za Bled in okolico pa imela je za naše potrebe le — knefe. Gospodje odborniki so nam na naše prošnje vedno odgovarjali: »Mi moramo v prvi vrsti skrbeti za rezervo.« Prav, smo si mislili: Vi skrbite za svojo rezervo, mi bomo pa skušali svojo vstanoviti. — Da smo pa sedež vstanovili na Bledu, je jedini vzrok topografskega lega občine Ribno, ki je tako nesrečno razkosana, da ima svoje središče na Bledu. Da nismo šli vprašat g. Jakoba, blejskega župana, ali smemo v njegovi občini novo posojilnico narediti, je sicer istina. A klerikalci smo tudi nekoliko ponosni in g. Jakob ne priznavamo za svojega glavarja. Ker je g. Peternej svobodomislec na vse strani, naj nam ta pogrešek blagohotno pregleda in naj nikar preveč ne viha svojih itak ne dolgih brk.

2. Da vaša posojilnica posluje tako rekoč z jednim odstotkom, ste se malce vrezali, gg. odborniki, in da naša posojilnica posluje le s 1/2 % je gola laž, gospodje. Glasom vašega računskega zaključka pro 1901. dajete posojila na osebni kredit po 6 %, hranilne vloge pa obrestujete po 4 1/2 %. To znaša, kar vas mora pamet učiti, 1 1/2 % dobička. Posojilnice pa delajo, kakor vas in nas skušnja uči, večinoma z osebnim kreditom. Nasprotno pa mi dajemo na osebni kredit po 5 1/2 % in obrestujemo vloge po 4 1/2 %, delamo tedaj z 1 %. Samo gasilnemu društvu v Ribnem, tedaj občno koristni napravi, dali smo posojilo na osebni kredit po 5 %. Tako podpira naša posojilnica prepotrebno društvo, ker še nima rezerve. Ali nam morete to v zlo šteti? Ali ni to honetno?

3. Ni lepo, da zavirate ljudstvu, ako pri nas za 1/2 % nižje dobi denar, da ima pri nas manjšo stroško za deleže in koleke. Ta namen imajo ravno Rajfajznovke, katerih že na tisoče deluje z enakim dobičkom, kakor mi. Ako se ponašata, da je radi vašega rezerv. zaklada per 7878 K že vse popolnoma zavarovano, zakaj pa ne začnete z nami konkurirati z enako obrestno mero? Ali ne veste, da bi v tem slučaju vaš volk, ako sploh mogoče, najlaglje vdušil naš mlado jagnje?

4. Vi pravite, gospodje, da naša posojilnica ne bo imela nikdar lastne rezerve Oprostite, da vas imenujemo s l a b e p r o r o k e. Vi izkazuje pro 1901 66142 K upravnih stroškov. Za mali denarni zavod, kot je še zmirlaj vaš, je to malec vianka svota. Samo tajništvo vas stane 300 K. Naš g. tajnik opravlja in bo tudi opravljal svoj posel — brez plačn o. Zato smo trdno prepričani, da bomo tudi mi koncem prvega upravnega leta izkazali 34986 K čistega dobička, kot ste ga vi l. 1896.

5. Vi pravite, da naša posojilnica nima prometa. Mi smo za prve mesece s prometom prav zadovoljni. Berite gospodje nastopne številke: Do danes 28. febr. t. j. v dobi 8 mesecev je imela naša posojilnica prejemkov v 8724272 K, izdatkov 8508705 kron. tedaj skupnega prometa: 17232977 K. Hranilnih vlog je bilo 6430477 K, v zdignjenih 310200 K. Posojil imamo izplačanih 3169312 K. Drugi denar imamo naložen pri raznih rajfajsenovih zavodih, oziroma pri Gospodarski zvezi.

Glejte, gospodje, mi izkazuje v prvih osmih mesecih večji promet, kakor ste ga vi izkazali leta 1898, ko ste imeli 56456 K vlog in ste dali 25.160 K posojil, in vaša liberalna pamet pravi, da je naša posojilnica nepotrebna. Da, za vas je res nepotrebna, za nas pa »živa potreba«.

6 Vi se jezite zakaj naših pravil ne damo med stranke. Naše stranke imajo pravi na razpolago v našem uradu; da bi jih pa liberalnim strankam usiljevali, to nam ne pride na misel, ker bi vi potem še bolj napadali našo konkurenco. Blejskemu županstvu pa pravil naravnost nismo hoteli izročiti, ker ono ni naša nadzorovalna oblast.

7. Vam se strašno vidi, kakor pravite, da v 30 letih pri nas vloga zapade. Ako ste, kot strokovnjaki, že brali pravila raznih denarnih zavodov, ali niste dobili nikjer enakega paragrafa? In ako te točke res ni nikjer, potem nam odgovorite na vprašanje: Zakaj pa je c. kr. deželno kot trgovsko sodišče taka pravila registriralo? Zakaj jih je potrdila c. kr. deželna vlada? Tožite torej te oblasti, ako po vaši pameti tako slabo skrbite za vlagatelje.

Ta stvarni odgovor za danes zadostuje. Ako nas boste nadalje dregali, bomo tudi mi govorili. Samo o tem, gospodje, bodite preverjeni, da s takimi ponesrečenimi objavami, kot je vaša v »Gorenjcu«, naše posojilnice ne boste uničili. Delovali bomo mirno, ne zmedeč se za vašo jezico.

Sicer pa se vam kolegijalno klanja Odbor hranilnice in posojilnice za blejski kot.

Janez Burja,
t. č. načelnik.

Boh. Bela, 28. febr. 1903.

Poslano.)*

Slavno uredništvo!

Odbor Celovške posojilnice bil je leta 1899 prisiljen, da ne trpi prevelike škode, prevzeti v Kotmarivesi posestvo, na katero se je bilo popred na priporočilo prejšnjega župana g. M. Prosekarja posodilo preveč denarja. Odbor je posestvo kupil v nadi, da se bo kolikor toliko obrestovalo, in da bo mogel po ti poti podpirati tudi krščansko-narodno gibanje v Kotmarivesi.

Ko je odbor hišo prevzel od prejšnjega lastnika, obljubil je družini, ki je ostala na domu, da ji hišo da nazaj, če jo hoče kdaj nazaj kupiti. Na hiši je bila najemnica sestra prejšnjega lastnika, a celo gospodarstvo ni bilo tako, da bi se moglo reči, da se z njim podpira ali narodni, ali verski življenj. Gosp. M. Prosekar obetal je najemnikom, ki jih ni bilo, obetal kupeca na hišo, a kupec, ki ga je pripeljal, obetal je tako malo, da posojilnica hiše ni mogla dati. Hiša morala je biti posojilnici na prodaj zlasti še zaradi tega, ker je zdaj treba velikih popravkov na strehi, v hlevu, v sobah so zgornji podi parali. Če bi hoteli hišo hraniti, treba bi bilo popravkov najmanj za 2000 kron in popred že hiša ni več to vredna, kar nas stane. Če hiša ostane posojilnična last, ima le ta pri nji zdaj, ko ni pripravljena najemnika, letnih 4—500 kron škode, koristi se s tem pa ni komur.

Vse to je g. Prosekar znal že davno. Zdaj je prišel nekega dne brat najemnice, ki je v Kotmarivesi podžupan, češ, da hoče kupiti hišo. Gg. odborniki dr. Janežič, J. Hribar, J. Ure in Podgorc so se pogovorili, določili ceno in obljubili kupecu enoglasno, da hišo dobi, in ta je nadal 2000 kron. Ker je pa kupec liberalci in Prosekarjevi osebni nasprotnik, začel je g. Prosekar proti posojilnici in zlasti proti gosp. Podgorcu strastno gonjo. Prosekar je sicer prišel pozneje v posojilnico prosit, da on tudi kupi hišo, obenem je prišel dopis občine, da bi občina jo kupila za šolo. Ljudje so popred vedeli, da je hiša na prodaj, zakaj pridejo potem, ko je takorekoč že prodana, ko odborniki zaradi dane besede, ne morejo več stvari premisliti?

Razumno je, da odbor obžaluje, da občina ni se popred oglasila, še bolj obžaluje, da g. Prosekar, ki je bržkone vedel, da bi občina to hišo rada dobila, posojilničnemu odboru ničesar ni povedal. A zdaj mora odbor posojilnice odločno odklanjati vsaktero

*) Za spise pod tem naslovom ne sprejema uredništvo druge odgovornosti, kakor kolikor le zakon zahteva.

neresnično besedo o ti zadevi, in neresnico se je govorilo že preveč.

Celovec, dne 26. febr. 1903.

Za odbor Celovške posojilnice

Valentin Podgorc,
načelnik.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
3	8. zveč.	722.1	4.9	brezvetr.	pol. obl.	
4	7. zjutr.	727.9	1.8	sl. jug	megla	2.0
	2. popol.	731.2	11.4	sr. vzjvzh.	pol. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 4.6° normale, 1.6°.

Dunajska borza

dne 4. marca.

Skupni državni dolg v notah	100.55
Skupni državni dolg v srebru	100.75
Avstrijska zlata renta 4%	121.10
Avstrijska krona renta 4%	101.10
Ogerska zlata renta 4%	121.10
Ogerska krona renta 4%	99.65
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	157.9
Kreditne delnice, 160 gld.	684.75
London vista	240.15
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.10
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonidor)	19.09
Italijanski bankovci	95.50
C. kr. cekini	11.81

Zitne cene

dne 4. marca 1903.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.67 do 7.67
Rž za spomlad	6.96 „ 6.97
Koruza za maj-junij 1903	„ „
Oves za pomlad	6.33 „ 6.34

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.65 do 7.66
Pšenica za maj	7.54 „ 7.55
Pšenica za oktober	7.57 „ 7.58
Rž za april	6.71 „ 6.72
Oves za april	6.07 „ 6.08
Koruza za maj (1903)	6.19 „ 6.20
Koruza za julij	6.25 „ 6.26

Izjava.

276 1—1

Podpisani izjavim, da moje „Poslano“, priobčeno v „Slovenca“ z dne 24. novembra 1902, šte. 270, ni merilo niti z eno besedo na kot učitelja in zasebnika občesplošnega gospoda nadučitelja Petra Rapič iz Unca ter obžalujem, da je nesrečna stizacija te objave tako g. Rapiču, kakor tudi nekaterim drugim dala povod misliti, da je omenjeno moje „Poslano“ naperjeno zoper g. Rapiča.

Anton Skubic,
kaplan v Cerknici.

278 1—1

Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je Bog Vsemogočni iskreno ljubljene, nepozabnega sina, oziroma brata, gospoda

Ivana Pavška

oficijala v deželni bolnici

danes ob pol 4. uri po dolgotrajni, zelo mučni bolezni, previdenega s svetotajstvi za umirajoče, v 26. letu starosti, poklical k Sebi v boljše življenje

Pogreb pojde v četrtek, dne 5. marca, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti. Resljeva cesta št. 25, na pokopališče k sv. Krištofu.

Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazni spomin

V Ljubljani, dne 4. marca 1903.

Žaluoja rodovina Pavšek.

253 1—1 Zahvala.

Za dokaze mnogoštevilnega sočutja ob bolezni in smrti nepozabnega brata in svaka gospoda ravnskega

Andreja Žumra

izrekamo najsrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo zastopnikom c. kr. deželnega okrajnega kranjskega in radovljanskega ter ljubljanskega mestnega šolskega sveta, zastopnikom c. kr. okrajnega glavarstva kranjskega in radovljanskega, gimnazijskemu učiteljskemu zboru, gg. uradnikom in zastopnikom raznih šolskih društev, okoliskemu in domačemu učitelstvu, slavnemu mestnemu zastopu Kranja, Škofjeloce in bližnje okolice, dalje sl. čitalnici kranjski in gojanskemu bralnemu društvu, c. kr. orožništvu, meščanski godbi, zlasti pa še gospospodom pevcev za gniljive žalostinke in g. E. Ganglu za prekrasen nagrobni govor. Naposled bodi izrečena presrečna zahvala darovalcem mnogih prekrasnih vencev ter vsem prijateljem in znancom, ki so od blizu in daleč prihiteli, da izkažejo dragemu rajniku zadnjo čast.

Žaluojači sorodniki.

V Kranju, dne 3. sušca 1903.

Šablone za sobne slikarje, najnovejši in najlepši vzorci, imata v veliki izbiri v zalogi BRATA EBERL v Ljubljani, Francišanske ulice. 524 17 11—8

Vnauja naročila proti povzetju.

Razpisana je služba organista in cerkvenika

Pripravna je služba za oženjenega organista, ki je tudi rokodelce, zlasti krojač ali čevljar.

Službo je nastopiti o sv. Juriju 1. 1903.

Pismena in ustmena pojasnila daje do konca marca podpisani:

Župni urad na Vrhu pri Vinici,
dne 1. marca 1903.

Josip Kramarčič,
župnik.

Izvrstno delujoča gostilna

na jako primernem kraju tik vrat bohinjskega predora

se odda v najem.

Ponudbe in pogodbe vsprejema lastnik

Josip Markeš,
na Jesenicah 54.

Pozor!

Kdor želi dobre, pristne, fine slivovke ali tropinovca nad pol hektolitra kupiti naravnost od producenta, naj se obrne do posrednika Orehovaca, gospoda Dragotin Fröhliha, pošta Sv. Peter-Orehovac na Hrvaškem 233 8—8

Emajlirani in porcelanasti higijenični pljuvalniki

natančno po predpisu

v največji izbiri

se dobivajo najcenejše pri tvrdki

FRAN KOLLMANN

trgovec s steklenino in s porcelanom

v Ljubljani, Mestni trg.

263 12—2

Za Marijin mesec maj in praznike Matere Božje priporočamo

Janez Pogačnik:

Dvanajst Marijinih pesmij

za mešan zbor.

Cena partituri 50 kr., posameznim glasovom 10 kr.

Katol. Tiskarna v Ljubljani.

Dobiva se v vseh knjigotrdnicah

MALI VITEZ

Pan Volodijevski

Zgodovinski roman, spisal H. Sienkiewicz

* Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski. * Roman izide, bogato ilustriran, v 20 do 25 sešitkih po 40 h. Vsakih 14 dni se izdaja en sešitek.

Založila knjigarna

Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

111 20—10

J. N. Potočnik

krojaški mojster

v Ljubljani,

Sv. Petra nasip 2

se priporoča prečast. duhovščini v izdelovanje duhovenskih obleke in talarjev po najnovejšem kroju in po nizkih cenah. 33 8—7

Prodá se še dobro ohranjeni

križev pot

po jako nizki ceni. — Podobe so velike z akviri in nadstavkom 125×67; brez okvira in nadstavka pa 67×52 cm.

Kaj več se izve pri cerkvenem predstojništvu v Rudniku. 275 4—1

Organist in cerkvenik

se išče. — Dobra plača. — Oženjeni prosilci, večji kakega rokodelstva imajo prednost. — Več pové iz prijaznosti upravništvo „Slovenca.“ 240 3—2

Mlad mož

vsestransko izobražen z izbornimi večletnimi spričevali kot poslovodja, več računstva, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, išče primerne službe. Vstopi lahko takoj. — Ponudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo „Slovenca.“ 259 3—2

Štedilno milo z znamko „jalen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in zjamčeno čisto.

62 25—7

Naprodaj je po vseh boljših prodajalnicah tacega blaga.

Paziti je na gorenjo varstveno znamko.